

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РИЗИКІВ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК

*Мельничук О.О., аспірант
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ*

Ризики фінансування (фінансові ризики) – це ймовірність виникнення непередбачуваних фінансових, а також інших втрат, які можна оцінити, у ситуації невизначеності умов діяльності підприємства [1; 3]. Для аграрних підприємств ризики фінансування посилюються ще й природно-сезонними факторами.

Найбільш повно ризики проявляються у фінансових результатах, можна вважати, що останні напрямують залежать від перших. За наслідками господарювання аграрних підприємств у 2010-2017 рр. (табл. 1), спостерігається тенденція до зниження частки збиткових підприємств з 2014 року. Так, якщо у 2010 на них припадало 30,5 %, то починаючи з 2014 р. частка збиткових не перевищує 15 %.

Таблиця 1
Фінансові результати до оподаткування аграрних підприємств за 2010-2018 рр., млн грн

Роки	Фінансовий результат	Підприємства прибуткові		Підприємства збиткові	
		у %	млн грн	у % до	млн грн
2010	17291,8	69,5	22306,1	30,5	5014,3
2011	25565,9	83,0	30615,2	17,0	5049,3
2012	26992,7	78,3	33906,7	21,7	6914,0
2013	15147,3	79,9	26496,5	20,1	11349,2
2014	21677,4	84,2	52171,0	15,8	30493,6
2015	103137,6	88,5	128880,2	11,5	25742,6
2016	91109,5	87,8	103942,2	12,2	12832,7
2017	69344,1	86,2	89876,7	13,8	20532,6
2018	60131,1	89,0	86424,2	11,0	26291,1

Джерело: за даними Державної служби статистики України

За цей же період частка збиткових підприємств по економіці займає 27 %, тому аграрна галузь може вважатися відносно стійкою до ризиків, але для досягнення стабільного ефекту процес потребує управління.

Господарники при оцінці факторів, що стримують сільськогосподарську діяльність [2], у 2019 році 35 % відводять фактору, що діяльність нічого не стримує (у 2010 році він був 10 %); на 25% стримуючим фактором нині вважають погодні умови, і рівень впливу його незмінний; на 20 % впливають фінансові обмеження (у 2010 р. на них припадало 45 %); 10 % – недостатність попиту (було 20 %), 5 % – недостатність робочої сили (фактор стабільний); 3 % фактор недостатності матеріалів (було 15 %). Таким чином, з точки зору виробників, саме ці фактори є найбільш вагомими ризиками здійснення діяльності.

Свою чергою, державна політика регулювання ризиків фактично відсутня, донедавна вона обмежувалась підтримкою аграрного страхування, у нових бюджетних програмах підтримки наявні лише програми пільгового кредитування з досить обмеженим фінансуванням. Тобто, на макрорівні відсутня система визначення ризиків фінансування сектору і методів їх упередження.

Розкриття тенденції ризиків фінансування має опиратися на максимальне врахування чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, що стосуються процесів оцінки зовнішнього середовища, формулювання цілей діяльності аграрних підприємств, створення конкурентних переваг, здатних забезпечити прибутковість у довгостроковій перспективі [3, с. 125].

Аналіз тенденції ризиків фінансування підприємств АПК має врахувати: рівень забезпеченості підприємств ресурсним потенціалом, а в його складі – фінансовими ресурсами; баланс структури капіталу та активів, фінансових потоків та зобов'язань підприємств; активність інвестицій-

них та інноваційних процесів; зміну ринкової вартості підприємств через покращання показників фінансової стійкості; потенціал управління через можливість зниження рівня фактичних та потенційних ризиків і загроз. Такий аналіз здійснюється з метою реалізації фінансової стратегії розвитку підприємств АПК.

Висновки. Таким чином, визначення та оцінка тенденції фінансових ризиків є здатністю підприємств АПК протидіяти наявним і можливим ризикам, загрозам та дії несприятливих факторів внутрішнього та зовнішнього середовища з метою формування фінансової безпеки та довгострокової фінансової стратегії розвитку підприємств АПК.

Перелік посилань:

1. Васильківський Д. М. Методи управління ризиками господарської діяльності підприємств АПК. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2018. № 1 (36). С. 237–244.

2. Очікування сільськогосподарських підприємств у I кварталі 2019 року щодо перспектив розвитку їх ділової активності. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/fin/rp/selo/selo_I_2019.pdf

3. Хоменко О. А. Фінансова безпека підприємств агропромислового комплексу та організаційне забезпечення її управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(3). С. 124–126.

ДЕКОМПОЗИЦІЙНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Нікітіна А.В., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Проблема інтеграції економіки України до світового економічного простору на паритетних умовах ставить перед вітчизняною економікою низку завдань, що полягають, в першу чергу, у формулюванні принципів та методів по-